

การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

นายวรวิทย์ วชิรกิจโกศล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-705-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012535

i 10295689

A STUDY OF UNDERSTANDING ABOUT EDUCATIONAL SUPERVISION OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION FIVE

MR. VARAVUTH VACHIRAGITGSOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-705-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

ชื่อนิสิต นายวรวิทย์ วชิรกิจโกศล

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สังัด อุทรานันท์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น
646 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 295 คน และครู 351 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความเข้าใจ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ
(Check list) และแบบเลือกตอบ (Multiple-Choices) แบบวัดความเข้าใจที่ได้รับ
กลับคืนมาร้อยละ 97.42 มีความสมบูรณ์ร้อยละ 92.41 นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างด้วย t-test และ F-test

สรุปผลการวิจัย

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูตามระดับคะแนน ความถูกต้องพบว่า ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมากที่สุดในหมวดความหมายของการนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศการศึกษา บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศการศึกษา งานนิเทศการศึกษา แผนงาน และโครงการทางการนิเทศการศึกษา กระบวนการทางการนิเทศการศึกษา กิจกรรมทางการนิเทศการศึกษา และเทคนิคและทักษะทางการนิเทศการศึกษา ส่วนหมวดความสำคัญ ความจำเป็น และจุดมุ่งหมายทางการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมาก และหมวดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับน้อย

2. เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมากทุกด้านและเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับครูพบว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจมากกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา และผู้บริหารมีความเข้าใจมากกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารกับครูมีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

3. เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร และครู จำแนกตามเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน พบว่ามีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ พบว่าผู้บริหารและครูเพศชายมีความเข้าใจมากกว่าผู้บริหารและครูเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา แนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษามีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

Thesis Title A Study of Understanding about Educational
Supervision of School Administrators and Teachers
in Elementary Schools under the Jurisdiction of the
Office of the National Primary Education Commission,
Educational Region Five

Name Mr. Varavuth Vachiragitgosol

Thesis Advisor Associate Professor Sa-ngad Utranand, Ed.D.

Department Educational Administration

Academic Year 1986

ABSTRACT

Purpose of the Research

The purpose of the Research was to study the understanding about educational supervision of school administrators and teachers in elementary schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region Five.

Procedures and Methodology

The samples used in the study were administrators and teachers in elementary schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region Five. The stratified random sampling was used as a procedure for selecting the sample. With the total number of 646, 295 persons were administrators and 351 were teachers.

The research instrument was a Comprehension Test consisting of check list and multiple-choices. Ninety-seven point four-two percent of all the test copies were returned, and ninety-two point four-one percent of copies were perfect. The data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and F-test.

Findings and Conclusions

1. According to administrators' and teachers' understanding in educational supervision, it was found that administrators and teachers had their understanding at the highest level in the definition and principles of educational supervision, roles and responsibility of personnel in educational supervision, characteristics and qualifications of educational supervisors, jobs, plans and projects, process, activities, and techniques and skills in educational supervision. The understanding of significance, necessity and aims in educational supervision was in the high level; however, the understanding of personnel involved in educational supervision was at the low level.

2. It was found that administrators and teachers had their understanding at the high level in every topic. The administrators' understanding in ways of thinking and personnel in educational supervision was higher significantly than the teachers' at the level .01. The administrators' understanding in ways of practice and methods in educational supervision was higher significantly than the teachers' at the level .05. There was no significant difference between the understanding of administrators and teachers in evaluation in educational supervision.

3. When comparing administrators' and teachers' understanding concerning educational supervision as regard to age, duration of government service, educational background and school size, it was found that there was no significant difference. However, the male administrators and teachers had higher understanding than female administrators and teachers in ways of thinking, personnel, and ways of practice and methods in educational supervision, but there was no difference in evaluation in educational supervision.

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ ช่วยเหลือ พร้อมทั้งตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังให้กำลังใจ และติดตามความก้าวหน้าในระหว่างดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์อยู่เสมอ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวีบุรณ หอมเย็น อาจารย์ ดร.อาคม จันทสุนทร อาจารย์ ฉวีวรรณ กิรติกร อาจารย์ประกาศ แสงเพชร อาจารย์มานพ กาละดี และอาจารย์อชิษฐ์พรหมศิริ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจ และแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด ที่กรุณาให้คำปรึกษา และความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุนทร ไคลมี ศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี อาจารย์สำราญ ชวนวัน ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี อาจารย์วิจารณ์ ดานวงศ์ ศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์คม ทองพูล ศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี อาจารย์ทรงธา ทับสี ศึกษาธิการสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อาจารย์วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล และ อาจารย์ณัฐกานต์ จันทร์ศรีทอง นิสิตสาขาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ที่ช่วยประสานงาน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุน การวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการออกแบบ วัดความเข้าใจเป็นอย่างดี

วารุณี วชิรกิจโกศล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำนิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ลำดับขั้นตอนของการเสนอผลการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	15
ความสำคัญ ความจำเป็น และจุดมุ่งหมายทางการนิเทศการศึกษา.....	16
หลักการนิเทศการศึกษา.....	19
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา.....	23
คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศการศึกษา.....	24

บทที่

หน้า

บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา.....	28
งานนิเทศการศึกษา.....	33
แผนงานและโครงการทางการนิเทศการศึกษา.....	36
กระบวนการทางการนิเทศการศึกษา.....	41
กิจกรรมทางการนิเทศการศึกษา.....	44
เทคนิคทางการนิเทศการศึกษา.....	51
ทักษะทางการนิเทศการศึกษา.....	53
การประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	58
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	58
กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้าง แบบวัดความเข้าใจ.....	59
การทดลองใช้แบบวัดความเข้าใจ.....	60
แบบวัดความเข้าใจฉบับสมบูรณ์.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบวัดความเข้าใจ.....	65
การวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครู ตามระดับคะแนนความถูกต้อง.....	70
การวิเคราะห์เปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศศึกษาระหว่าง ผู้บริหารกับครู.....	117

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	145
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	145
วิธีดำเนินการวิจัย	145
สรุปผลการวิจัย	147
อภิปรายผลการวิจัย	150
ข้อเสนอแนะ	159
บรรณานุกรม	160
ภาคผนวก ก	166
ภาคผนวก ข	187
ภาคผนวก ค	189
ภาคผนวก ง	190
ประวัติผู้เขียน	202

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของแบบวัดความ เข้าใจที่ส่งไปและได้รับกลับคืน.....	62
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบวัดความ เข้าใจ จำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ	65
3 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	71
4 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่อง ความสำคัญ ความจำเป็น และจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	73
5 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องหลักการ นิเทศการศึกษา.....	78
6 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา.....	85
7 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องบทบาท และหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา.....	87
8 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องคุณลักษณะ และคุณสมบัติของผู้นิเทศการศึกษา.....	89
9 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องงาน นิเทศการศึกษา.....	93
10 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องแผนงาน และโครงการทางการนิเทศการศึกษา	96
11 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องกระบวนการ ทางการนิเทศการศึกษา.....	101
12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องกิจกรรม ทางการนิเทศการศึกษา.....	108
13 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องเทคนิค และทักษะทางการนิเทศการศึกษา.....	111

ตารางที่

หน้า

14	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจ ในเรื่องการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา.....	114
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	118
16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูในด้านบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา.....	120
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูในด้านแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา.....	122
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูในด้านการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา.....	124
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	125
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา จำแนกตามเพศ.....	127
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจในด้านบุคลากรทางการนิเทศ การศึกษา จำแนกตามเพศ.....	129
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจในด้านแนวปฏิบัติและวิธีการ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ.....	130
23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจในด้านการประเมินผลทางการ นิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ.....	132

ตารางที่

หน้า

24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ.....	133
25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามอายุ.....	135
26	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามอายุราชการ.....	136
27	ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียนและครู ด้านบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา จำแนกตามอายุราชการ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe).....	138
28	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	139
29	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	140
30	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารและครูด้านอายุ.....	187
31	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารและครูด้านอายุราชการ.....	188

ตารางที่

หน้า

32	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร และครูด้านวุฒิการศึกษา.....	193
33	สรุปการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร และครูด้านขนาดโรงเรียน.....	196

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภูมิแสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ 69